

מִסֵּתֶפֶלִין בְּאַרְחֵי דְאוּרֵייתָא. וְוִי לֹון בְּשַׁעֲתָא דְקִדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יִיְתִי לְמִתְבַּע לֹון דִּינָא עַל עוֹבְדֵיהוֹן, וְיָקוּם
 גּוֹפָא וְנִפְשָׁא לְמִיָּהב חֲשַׁבְנָא מִכָּל עוֹבְדֵיהוֹן, עַד לֹא
 יתְפַרְשׁוֹן נִפְשָׁא מִן גּוֹפָא.

וְהֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְדִינָא אִיהוּ, יוֹמָא דְסַפְרִין
 פְּתִיחֹן, וּמְאַרְיָהוֹן דְדִינָא קְיִימִין. בְּגִין
 דְהֵהוּא זְמָנָא, קְיִימָא נְחָשׁ בְּקִיּוּמִיָּה, לְנִשְׁכָּא לִיָּה. וְכָל
 שְׂיִיפֵי מִתְרַגְּשִׁין לְגַבִּיָּה, וְנִשְׁמָתָא אֶתְפַּרְשָׁא מִן גּוֹפָא,
 וְאִזְלָא וְשִׁטְיָא. וְלֹא יָדַעַת לְאֵן אֶרְחָא תִּהְדֵּי, וְלֹאֵן
 אֶתֶר סְלִקִין לָהּ.

וְוִי לְהֵהוּא יוֹמָא, יוֹמָא דְרוּגְזָא וְנִאֲיָעוּ הֵהוּא יוֹמָא,
 בְּגִין כְּדָ אֲבַעֵי לִיָּה לְבַר נָשׁ, לְאַרְגָּזָא יַעֲרִיָּה כָּל
 יוֹמָא, לְאַדְפָּרָא קַמִּיָּה הֵהוּא יוֹמָא, דִּיִּיקוּם בְּדִינָא
 דְמִלְכָּא, דְקָא עָאלִין לִיָּה תְּחֹות אֶרְעָא לְאַתְרַקְבָּא,
 וְנִשְׁמָתָא אֶתְפַּרְשָׁא (דף ר"ב ע"א) מִיָּה.

לשון הקודש

לְנִשְׁדָּ אֹותוֹ, וְכָל הָאִיבְרִים מִתְרַגְּשִׁים
 אֶצְלוּ, וְהִנְשָׁמָה נִפְרַדַּת מִן הַגּוֹף וְהוֹלְכַת
 וּמִשׁוֹטְטַת, וְאִין יוֹדַעַת לְאִיזוּ דְרָךְ תַּלְדָּ
 וְלִאִיזָה מְקוּם מַעֲלִים אֹותָהּ.
 אִי לְאֹותוֹ הַיּוֹם! הַיּוֹם שָׁל רַגְזוֹ וְנִאֲצָה
 אֹותוֹ הַיּוֹם. מִשׁוּם כְּדָ צְרִיךְ לְאָדָם
 לְהַרְגִיז אֶת יַצְרוֹ כָּל יוֹם, לְהִזְכִּיר לְפָנָיו
 אֹותוֹ יוֹם שֶׁעֲמַד בְּדִין הַמֶּלֶךְ, שְׂמִכְנִיסִים

שְׂאִין יוֹדַעִים וְאִין מִסֵּתֶפֶלִים בְּדַרְכֵי
 הַתּוֹרָה. אֹוי לָהֶם בְּשַׁעָה שְׂיָבֵא הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא לְתַבַּע אֹותָם עַל דִּין מַעֲשֵׂיהֶם,
 וְיָקוּם הַגּוֹף וְהַנֶּפֶשׁ לְתַת חֲשַׁבּוֹן עַל כָּל
 מַעֲשֵׂיהֶם בְּטָרָם וּפְרָדוּ הַנֶּפֶשׁ מִן הַגּוֹף.
 וְאֹותוֹ הַיּוֹם הוּא יוֹם הַדִּין, הַיּוֹם
 שְׂסַפְרִים פְּתוּחִים וּבַעֲלֵי הַדִּין עוֹמְדִים,
 מִשׁוּם שְׂבִאוֹתוֹ הַזְּמַן עוֹמֵד הַנְּחָשׁ בְּקִיּוּמוֹ

וּתְנֵן, לְעוֹלָם יִרְגִיז אָדָם יִצָר טוֹב עַל יִצָר הָרַע, וַיִּשְׁתַּדֵּל אַבְתָּרִיה. אִי אָזִיל מִנִּיה, יֵאוֹת. וְאִי לָאו, יִשְׁתַּדֵּל בְּאוֹרֵייתָא. דְּהָא לִית לָךְ מַלְּה לְתַבְרָא יִצָר הָרַע אֶלָּא אוֹרֵייתָא. אִי אָזִיל, מוֹטָב. וְאִי לָאו, יִדְבַר לִיה יוֹמָא דְמוֹתָא, בְּגִין לְתַבְרָא לִיה.

הָכָא אִית לְאַסְתַּבְלָא, דְּהָא דָּא הוּא יִצָר הָרַע, וְדָא הוּא מְלֹאךְ הַמְּנוֹת. וְכִי מְלֹאךְ הַמְּנוֹת מִתְבַּר מִקַּמֵּי יוֹמָא דְמוֹתָא. וְהָא אִיהוּ קְטוּלָא דְבְנֵי נֶשְׂא הַיּוֹ, וְאַשְׁתַּמַּע דְּחֻדָּה הוּא דִּילִיה. וּבְגִין כֶּךָ אֶסְטִי לֹון לְבְנֵי נֶשְׂא תְדִיר, בְּגִין לְאַמְשַׁבָּא לֹון לְדָא.

אֶלָּא וְדָא מַה דְּאַתְמָר, דִּידְבֹור לִיה בַּר נֶשְׁ הַהוּא יוֹמָא דְמוֹתָא. וְדָא הָכִי הוּא, בְּגִין דְּמִתְבַּר לְבָא דְבַר נֶשְׁ. דְּהָא יִצָר הָרַע לָא שְׂרִיא אֶלָּא בְּאַתְר דְּאַשְׁתַּפַּח חֻדָּה דְּחַמְרָא, וְנִסְוֹתָא דְרוּחָא. וְכִד

לשון הקודש

כָּאן יֵשׁ לְהַסְתַּבֵּל, שְׁהַרֵי זֶה הוּא יִצָר הָרַע, וְזֶה הוּא מְלֹאךְ הַמְּנוֹת, וְכִי מְלֹאךְ הַמְּנוֹת נִשְׁבֵּר לְפָנֵי יוֹם הַמְּנוֹת, וְהַרֵי הוּא הַהַרְגַּ שֶׁל בְּנֵי הָאָדָם, וְנִשְׁמַע שׁוֹז שְׂמֻחָה שְׁלוֹ, וּמִשׁוֹם כֶּךָ מִסְטָה אֶת בְּנֵי הָאָדָם תְּמִיד כְּדֵי לְהַמְשִׁיכֵם לְזֶה?

אֶלָּא וְדָא מַה שְׁנַתְבָּאר שִׁיזְכֹּר לוֹ אָדָם אוֹתוֹ יוֹם הַמְּנוֹת - וְדָא כֵּן זֶה, כְּדֵי לְשַׁבֵּר אֶת לֵב הָאָדָם, שְׁהַרֵי אִין יִצָר הָרַע שׁוֹרָה

אוֹתוֹ תַּחַת הָאָרֶץ לְהַרְקֵב, וְהַנְּשַׁמָּה נִפְרָדָת מִמֶּנּוּ.

וְשִׁנְיָנוּ, לְעוֹלָם יִרְגִיז אָדָם יִצָר טוֹב עַל יִצָר הָרַע וַיִּשְׁתַּדֵּל אַחֲרָיו. אִם הוּלָךְ מִמֶּנּוּ - יָפָה, וְאִם לָאו - יִשְׁתַּדֵּל בַּתּוֹרָה, שְׁהַגָּה אִין לָךְ דְּבַר לְשַׁבֵּר אֶת הַיִּצָר הָרַע אֶלָּא הַתּוֹרָה. אִם הוּלָךְ - מוֹטָב, וְאִם לָא - יִזְכִּיר לוֹ אֶת יוֹם הַמְּנוֹת, כְּדֵי לְשַׁבֵּר אוֹתוֹ.

אֶשְׁתַּכַּח רוּחָא תְּבוּרָא, כִּדִּין אֶתְפָּרַשׁ מִנִּיהּ, וְלֹא
שָׂרְיָא בְּחֵדִייהּ. וּבְגִין כֶּךָּ בְּעֵי לְאַדְכָּרָא לִיהּ יוֹמָא
דְּמוֹתָא, וְיִתְבַר גּוֹפִייהּ, וְאִיהוּ אָזִיל לִיהּ.

תָּא חֲזִי, יַצֵּר טוֹב בְּעֵי חֲדוּה דְאֹרִייתָא, וְיַצֵּר רָע
חֲדוּה דְחַמְרָא, וְנִיאֹפִין וְגִסּוּתָא דְרוּחָא. וּבְגִין
כֶּךָּ בְּעֵי בַר נָשׁ לְאַרְגָּזָא (לִיהּ) תְּדִיר, מִתְּהוּא יוֹמָא
רַבָּא, יוֹמָא דְדִינָא, יוֹמָא דְחוּשְׁבָנָא. דְלִית לִיהּ לְבַר
נָשׁ לְאַנְגָּא עֲלִיהּ, אֶלָּא עוֹבְדוּי דְכַשְׁרָן, דְאִיהוּ עָבִיד
בְּתַאי עֲלֵמָא. בְּגִין דִּינִינּוּ עֲלִיהּ בְּתַהִיא שַׁעְתָּא.

תָּא חֲזִי, וְיִירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוֹבְאוּ בֵּית יוֹסֵף. וּמַה
כְּלָהוּ הוּוּ גִבְרִין, כְּלָהוּ תְּקִיפִין, וְחַד עוֹלִימָא
דְאִיִּיתִי לֹזֶן לְבֵיתָא דִּיוֹסֵף, דְּחָלוּ. כִּד יִיִתִי קַדְשָׁא
בְּרִידָא הוּא לְמַתְבַּע לִיהּ לְדִינָא לְבַר נָשׁ, עַל אַחַת
כַּמְּהָ וְכַמְּהָ.

לשון הקודש

החשבון, שאין לו לאדם להגן עליו אלא
מעשיו הַבְּשָׂרִים שהוא עושה בעולם הזה
כְּדֵי שְׂנֵינּוּ עָלָיו בְּאוֹתָהּ הַשָּׁעָה.

בֵּא רָאָה, וְיִירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוֹבְאוּ בֵּית
יוֹסֵף. וּמַה כָּלָם הָיוּ גִבּוֹרִים, כָּלָם חֲזָקִים,
וְעַלְמָם אַחַד שֶׁהֵבִיא אוֹתָם לְבֵית יוֹסֵף
פְּחָדוֹ – כְּשֵׁיכֵא הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְתַבַּע
אוֹתוֹ לְדִין אֶת הָאָדָם עַל אַחַת כַּמְּהָ
וְכַמְּהָ.

אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁנִּמְצְאוּת שְׂמַחַת הַיִּין
וְגִסּוֹת הָרוּחַ, וּכְשֶׁנִּמְצְאוּת רוּחַ שְׂבוּרָה,
אִז נִכְרַד מִמֶּנּוּ וְאִין שׁוֹרְהָ עִמּוֹ, וּמִשׁוּם
כֶּךָּ צָרִיד לְהוֹפִירוֹ אֶת יוֹם הַמָּוֶת, וְיִשְׁבַר
גּוֹפּוֹ, וְהוּא הוֹלֵךְ לוֹ.

בֵּא רָאָה, יַצֵּר טוֹב צָרִיד שְׂמַחַת שֶׁל
תּוֹרָה, וְיַצֵּר רָע שְׂמַחַת שֶׁל יִין וְנִיאֹפִים
וְגִסּוֹת רוּחַ, וּמִשׁוּם כֶּךָּ צָרִיד אָדָם לְרַגּוֹ
תְּמִיד מֵאוֹתוֹ הַיּוֹם הַגָּדוֹל, יוֹם הַדִּין, יוֹם

בְּגִין כֶּךָ פְּעִי לִיּוֹה לְבַר נָשׁ, לְאַזְדַּהֲרָא בְּהַאי עֲלֵמָא.
 לְאַתְתַּקְפָּא בֵּיהּ בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וַיִּשְׁוֵי בֵּיהּ
 רוּחַצְנִיָּה. דְּאַף עַל גַּב דְּאַיְהוּ חָטִי, אִי יַהֲדַר מְנִיָּה
 בְּתִיבְתָּא שְׁלִימְתָּא, הָא תְּקִיף אִיְהוּ, וַיִּתְתַּקֵּף בֵּיהּ
 בְּקַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, בְּאֵילוּ לָא חָטָא.

דְּהָא שְׁבָטִין, בְּגִין דְּחָטוּ עַל גְּנִיבַת יוֹסֵף, הוּוּ
 דְּחָלִין. דְּאַלְמֵלָא לָא חָטוּ, לָא הוּוּ דְּחָלִין
 כֻּלָּל. בְּגִין דְּחֻבּוּי דְּבַר נָשׁ מִתְבָּרִין לְבֵיהּ, וְלִית לִיּוֹה
 חֵילָא כֻּלָּל. מָאִי טַעְמָא, דְּהָא הָהוּא יַצֵּר הַטּוֹב אֶתְבַּר
 עֲמִיָּה, וְלִית לִיּוֹה חֵילָא לְאַתְתַּקְפָּא עַל הָהוּא יַצֵּר
 הָרַע. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים כ) מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַךְ
 הַלֵּב, הִירָא (וַיִּרְאֶה דָא) מִחֻבּוּי דְּבִידּוּי, דְּאַיְנוּן תְּבִירָא
 דְּלֵבָא דְּבַר נָשׁ.

וְתָא חַוִּי, לְכַמְה דָּרִין אֶתְפָּרַע קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא,

לשון הקודש

שְׁחָטָא הָאָדָם מִשְׁבָּרִים אֶת לְבוֹ, וְאִין
 לוֹ כֻּלָּל בַּח. מַה הַטַּעַם? שְׁהָרִי אוֹתוֹ יַצֵּר
 הַטּוֹב נִשְׁבֵּר עִמּוֹ, וְאִין לוֹ בַּח לְהִתְחַזֵּק
 עַל אוֹתוֹ יַצֵּר הָרַע, וְעַל זֶה כְּתוּב (דברים כ)
 מִי הָאִישׁ הִירָא וְרַךְ הַלֵּב, הִירָא
 וַיִּרְאֶה זֶה מִן הַחַטָּאִים שְׁבִידּוֹ, שְׁהִים
 שְׁבַר הַלֵּב שֶׁל הָאָדָם.

וּבַא רְאֵה לְכַמְה דּוֹרוֹת נִפְרָע הַקְּדוּשׁ
 בְּרוּךְ הוּא מֵאוֹתָם חַטָּאִי הַשְּׁבָטִים,

מִשּׁוּם כֶּךָ צְרִיךְ לְאָדָם לְהִזְהַר בְּעוֹלָם
 הַזֶּה לְהִתְחַזֵּק בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא,
 וַיִּשִּׁים בּוֹ אֶת בְּטָחוֹנוֹ. שְׂאָף עַל גַּב
 שְׁהוּא חוֹטָא, אִם יַחֲזֹר מִמֶּנּוּ בְּתִשׁוּבָה
 שְׁלֵמָה, הָרִי הוּא תְּקִיף חֻזְק, וַיִּתְחַזֵּק בּוֹ
 בְּקְדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא כְּאֵילוּ לָא חָטָא.

שְׁהָרִי הַשְּׁבָטִים, מִשּׁוּם שְׁחָטָאוּ עַל
 גְּנִיבַת יוֹסֵף הָיוּ פוֹחֲדִים, שְׂאֵלְמֵלָא לָא
 חָטָאוּ לָא הָיוּ פוֹחֲדִים כֻּלָּל, מִשּׁוּם

מַאיִנּוֹן חוֹבִין דְּשִׁבְטִין, דְּהָא לָא אֶתְאַבִּיד מִקְמִיה
 דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּלוּם. וְאֶתְפָּרַע מִדְּרָא לְדְרָא,
 וְדִינָא קִיּוּמָא קְמִיה תְּדִיר, עַד דְּאֶתְפָּרַע, וְשָׂרֵי דִינָא
 בְּאַתֵּר דְּאַצְטְרִיךְ.

מִנְגְּלוֹן, מִחֻזְקִיהוּ. חֻזְקִיהוּ חָב הַהוּא חוֹבָא, דְּגַלִּי
 סְתִירִין דְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, לְשָׂאֵר עַמִּין
 עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, דְּלֹא הָוּה אֶצְטְרִיךְ
 לְגַלְאָה. וְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׂדֵר לִיה לִישְׁעִיהוּ,
 וְאָמַר לִיה, (ישעיה לט) הִנֵּה יָמִים פְּאִים וְנִשְׂא כָּל אֲשֶׁר
 בְּבֵיתְךָ וְאֲשֶׁר אָצְרוּ אֲבוֹתֶיךָ עַד הַיּוֹם הַזֶּה וְגו'.

תָּא חַזִּי, כַּמָּה גָּרִים הַהוּא חוֹבָא, בְּגִין דְּגַלִּי מַה
 דְּהָוה סְתִים. דְּכִינּוֹן דְּאֶתְגַּלִּי, אֶתִּיּוּב דּוּכְתָא
 לְאַתֵּר אַחְרָא דְּלֹא אֶצְטְרִיךְ, לְשִׁלְטָאָה עֲלִיה. בְּגִין
 כִּךְ לָאוּ בְּרַכָּה שְׂרִיא, אֶלָּא בְּאַתֵּר סְתִים. וְאוּקְמוּהָ,

לשון הקודש

שְׁהִרֵי אֵין גְּאָבֵד מִלְּפָנֵי הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא כְּלוּם, וְנִפְרַע מְדוּר לְדוּר, וְהִדִּין
 תְּמִיד עוֹמֵד לְפָנָיו עַד שְׁנִפְרַע, וְשׁוּרָה
 הִדִּין בְּמָקוּם שְׁצִרִיךְ.

מִנִּין לָנוּ? מִחֻזְקִיהוּ. חֻזְקִיהוּ חָטָא אֶת
 אוֹתוֹ הַחָטָא, שְׁגָלָה אֶת גְּסִתְרוֹת
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְשָׂאֵר הָעַמִּים עוֹבְדֵי
 עֲבוֹדַת פּוֹכְבִים וּמְזֻלוֹת, שְׁלֹא הָיָה

כֹּא רָצָה כַּמָּה גָּרִים אוֹתוֹ הַחָטָא מִשׁוּם
 שְׁגָלָה מַה שְׁהִיָּה גְּסִתֵּר, שְׁפִינּוֹן
 שְׁהִתְגַּלְהָה, גִּתָּן הַמָּקוּם לְמָקוּם אַחַר
 שְׁלֹא צִרִיךְ לְשַׁלֵּם עָלָיו. מִשׁוּם כִּךְ אֵין

מֵה דְאִיתוּ (תְּהוּ) סְתִים, בְּרָכָה (דְּהוּה) שְׂרִיא עֲלוּי,
 בִּינוּ דְאִתְגְּלִי אֲתִיּהִיב דּוּכְתָא, לְאַתְר אַחְרָא
 לְשִׁלְטָאָה עֲלוּי.

בְּתִיב, (איכה א) כָּל מְכַבְּדִיהָ הַזִּילוּהָ כִּי רָאוּ
 עֲרוֹתָהּ, וְאוֹקְמוּהָ. אֲבָל כָּל מְכַבְּדִיהָ
 הַזִּילוּהָ, דָּא הוּא מַלְכוּת בְּבַל, דְּהָא מִתְמַן
 אֲשֶׁתִּדַּר דּוֹרוֹן לִירוּשָׁלַם. דְּכְתִיב, (ישעיה לט) בָּעַת
 תְּהִיָּא שְׁלַח מְרוֹדְךָ בְּלְאֲדָן בְּן בְּלְאֲדָן מְלֹךְ בְּבַל
 סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל חֲזֻקִיָּהּ.

וּמַה בְּתִיב בְּהוּ, שְׁלָם לְחֲזֻקִיָּהּ מְלֹךְ יְהוּדָה, וְשְׁלָם
 לְאַלְהָא רַבָּא וְשְׁלָם לִירוּשָׁלַם. בִּינוּ דְנִפְק
 בְּתַקִּיָּה מִנִּיָּה, אַחְדָּר לְלִפְיָה וְאָמַר, לָא יָאוּת עַבְדִּית
 לְאַקְדָּמָא שְׁלָמָא דְעַבְדָּא, לְשְׁלָמָא דְמֵאֲרִיָּה. קָם
 מְבוֹרְסִיָּה וּפְסַע תְּלַת פְּסִיעֵן וְאַחְדָּר בְּתַקִּיָּה, וּכְתַב

לשון הקודש

בְּעַת תְּהִיָּא שְׁלַח מְרוֹדְךָ בְּלְאֲדָן בְּן
 בְּלְאֲדָן מְלֹךְ בְּבַל סְפָרִים וּמִנְחָה אֶל
 חֲזֻקִיָּהּ.

וּמַה בְּתִיב בְּהוּ? שְׁלָם לְחֲזֻקִיָּהּ מְלֹךְ
 יְהוּדָה וְשְׁלָם לְאַלְהִים הַגָּדוֹל וְשְׁלָם
 לִירוּשָׁלַם. בִּינוּ שְׂעִיָּא הַפְּתִק שְׁלוּ מִמְּנוּ,
 הַחֲזִיר עַל לְבוּ וְאָמַר: לָא נָאָה שְׁעִישִׁיתִי
 שְׁהַקְדָּמְתִי אֶת שְׁלָם הָעַבְדִּ לְשְׁלָם רַבּוּ.

בְּרָכָה שׁוֹרְהָ אֲלָא בְּמָקוּם נִסְתָּר.
 וּבְאַרְוָה, מַה שְׁהוּא וְהִיָּהוּ נִסְתָּר, הַבְּרָכָה
 וְשְׁהִיָּתָהוּ שׁוֹרְהָ עֲלוּי. בִּינוּ שְׁנַתְגַּלְהָ, גַּתִּן
 מָקוּם לְמָקוּם אַחַר לְשִׁלְטָא עֲלוּי.

בְּתִיב (איכה א) כָּל מְכַבְּדִיהָ הַזִּילוּהָ כִּי
 רָאוּ עֲרוֹתָהּ, וּבְאַרְוָה. אֲבָל כָּל מְכַבְּדִיהָ
 הַזִּילוּהָ – זוּ מַלְכוּת בְּבַל, שְׁהִרִי מִשָּׁם
 נְשַׁלַּח דּוֹרוֹן לִירוּשָׁלַם, שְׁכְּתוּב (ישעיה לט)

אֶתְרַגֵּין תְּחוּתֵיהוּ, וְכַתֵּב הָכִי. שְׁלָם לְאַלְהָא רַבָּא,
שְׁלָם לְירוּשָׁלַם, וְשְׁלָם לְחֻזְקֵיהּ, וְדָא הוּא מְכַבְּדֵיהּ.

(דף רב ע"ב)

וּלְבַתֵּר הַזִּילוּהּ, מָאי טַעמָא הַזִּילוּהּ. בְּגִין פִּי רָאוּ
עֲרוּתָהּ, דְּאַחֲזִי לֹון חֻזְקֵיהּ. דְּאַלְמָלָא בְּךָ,
לֹא הַזִּילוּהּ לְבַתֵּר. מַגּוּ דְהוּה זַכָּאָה חֻזְקֵיהּ וַתִּיר,
אַתְעַכֵּב מְלָה מְלֵאֲיִתָאָה, וְלֹא אָתָא בְיוֹמוֹי. דְּכַתִּיב,
(ישעיה לט) כִּי יְהִיָה שְׁלוֹם וְאַמֶּת בְּיָמֵי. וּלְבַתֵּר פִּקִּיד
הֵהוּא חוּבָא לְבְנוֹי אַבְתֵּרֵיהּ.

בְּגִזְוֵנָא דָא, הֵהוּא חוּבָא דְשַׁבְטִין, קָאִים עַד לְבַתֵּר.
בְּגִין דְּדִינָא דְלַעֲיָלָא, לֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה
עֲלֵיהּ, עַד דְּאַשְׁתַּבַּח שַׁעְתָּא לְאַתְפָּרְעָא, וְאַתְפָּרַע
מִזְנֵיִיהּ. וּבְגִין כֵּךְ פֶּל מָאן דְּאִית חוּבִין בִּידוּי, דְּחִיל
תְּדִיר. כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (דברים כח) וּפְתַחְתָּ לִילָה וַיּוֹמַם

לשון הקודש

שְׁכַתוּב (ישעיה לט) כִּי יְהִיָה שְׁלוֹם וְאַמֶּת
בְּיָמֵי. וְאַחַר כֵּךְ פִּקִּד אֶת אוֹתוֹ הַחֲטָא עַל
בְּנָיו אַחֲרָיו.

כְּמוֹ כֵּן אוֹתוֹ הַחֲטָא שֶׁל הַשְּׁבָטִים עָמַד
עַד לְאַחַר מִבְּנֵי, מִשּׁוּם שֶׁהָדִין שֶׁלְמַעֲלָה
לֹא יָכִיל לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם, עַד שֶׁנִּמְצְאָה
הַשְּׁעָה לְהַפְרַע וּנְפָרַע מֵהֶם. וּמִשּׁוּם כֵּךְ,
כֹּל מִי שֵׁיֵשׁ בְּיָדוֹ חֲטָאִים, תְּמִיד פּוֹחֵד,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים כח) וּפְתַחְתָּ לִילָה וַיּוֹמַם

קָם מִכִּסְאוֹ וּפָסַע שְׁלֹשׁ פְּסִיעוֹת, וְהַחֲזִיר
אֶת הַפֶּתַח שְׁלוֹ, וְכַתֵּב אַחֲרָיִם תְּחַתֵּיהֶם.
וְכֵךְ כְּתִב: שְׁלוֹם לְאַלוּהַ הַגְּדוֹל, שְׁלוֹם
לְירוּשָׁלַיִם, וְשְׁלוֹם לְחֻזְקֵיהּ. וְזוּהוּ מְכַבְּדֵיהּ.
וְאַחַר כֵּךְ הַזִּילוּהּ. מָה הַטַּעַם הַזִּילוּהּ?
מִשּׁוּם כִּי רָאוּ עֲרוּתָהּ, שֶׁהִרְאָה לָהֶם
חֻזְקֵיהּ, שֶׁאַלְמָלָא כֵּךְ לֹא הַזִּילוּהּ אַחַר
כֵּךְ. מִתּוֹךְ שֶׁחֻזְקֵיהּ הָיָה יוֹתֵר צַדִּיק,
הִתְעַכֵּב הַדְּבָר מְלֻבָּא, וְלֹא בָּא בְּיָמָיו,

וְגו'. וְעַל דָּא וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ וְגו'.

וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיִּרְא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בֶּן אָמוֹ וְגו'. רַבִּי
 תִּיבָא פִּתְחָא וְאָמַר, (משלי יג) תּוֹחֶלֶת מְמוּשָׁכָה
 מִחֶלְהָ לֵב וְעֵץ חַיִּים תִּאָּוֶה בָּאָה. דָּא הוּא דְתַנּוּ,
 דְלִית לִיה לְבַר נָשׁ לְאַסְתִּכְלָא בְּבַעוּתִיהָ לְגַבִּי קְדָשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, אִי אָתִי, אִי לָא אָתִי. מָאִי טַעְמָא, בְּנִין
 דְאִי אִיהוּ אֲסִתְכַּל בֵּיה, פְּמָה מְאָרִיחוֹן דְדִינָא, אָתוּ
 לְאַסְתִּכְלָא בֵּיה בְּעוֹבְדוּי.

וְרָזָא אִיהוּ, דְהָא הֵהוּא אֲסִתְכַּלוּתָא, דְאִיהוּ מִסְתַּכַּל
 בְּהֵהוּא בְּעוּתָא, גָּרִים לִיה לְמִחֶלֶת לֵב. מָאִי
 מִחֶלְהָ לֵב, דָּא אִיהוּ מָאִן דְקָאִים תְּדִיר עֲלִיהָ דְבַר
 נָשׁ, לְאַסְטָאָה לְעִילָא וְתַתָּא.

וְעֵץ חַיִּים תִּאָּוֶה בָּאָה. תְּנִינָן, מָאִן דְבָעִי דְקוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא יְקַבֵּל צְלוּתִיהָ, יִשְׁתַּדֵּל בְּאֻרְיִתָא,

לשון הקודש

וְגו'. וְעַל כֵּן וַיִּירָאוּ הָאֲנָשִׁים כִּי הוּבְאוּ
 וְגו'.
 משום שאם הוא מתבונן בה, פמה בעלי
 הדין באים להתבונן במעשיו.

וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיִּרְא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בֶּן
 אָמוֹ וְגו'. רַבִּי תִיבָא פִּתְחָא וְאָמַר, (משלי יג)
 תּוֹחֶלֶת מְמוּשָׁכָה מִחֶלְהָ לֵב וְעֵץ חַיִּים
 תִּאָּוֶה בָּאָה. זֶה הוּא שְׁשִׁנְיָנו, שְׂאִין לְאָדָם
 לְהִתְבּוֹנֵן בְּבִקְשָׁתוֹ אֵל הַקּוּדֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 אִם בָּאָה וְאִם לָא בָּאָה. מָה הַפְּעֵם?

וְעֵץ חַיִּים תִּאָּוֶה בָּאָה. שְׁנִינָנו, מִי שְׂרוּעָה

דַּאִיְהִי עֵץ חַיִּים. וּכְדִין תִּאָוֶה בָּאָה. מָאן תִּאָוֶה, דָּא
 הוּא דְרָגָא דְכָל צְלוֹתִין דְּעֵלְמָא בִּידֵיהּ, וְאַעִיל לֹון
 קַמִּי מְלַכָּא עֲלָאָה. כְּתִיב הֲכֵא בָּאָה, וּכְתִיב הָתָם,
 (אסתר ב) בְּעָרְבַי הִיא בָּאָה. וְדָא הוּא תִאָוֶה בָּאָה, בָּאָה
 קַמִּי מְלַכָּא עֲלָאָה, לְאַשְׁלֵמָא רְעוּתָא דְהַהוּא בַר נֶשֶׁ.

דְּבַר אַחַר, תּוֹחֵלֶת מְמוֹשְׁבָה מַחֲלָה לֵב, דָּא הוּא
 אַתָּר, דְּאִתִּיְהִיב הָהִיא מְלָחָה, בְּאַתָּר אַחְרָא
 דְּלֹא אֲצַטְרִיךְ. וְאַתְּמִשְׁבָּא עַד דְּאִתִּיְהִיב מִיְדָא לִידָא,
 וְלִזְמַנִּין דְּלֹא יִיתִי. מָאן טַעְמָא, בְּגִין דְּאַתְּפִשְׁטָא
 וְאַתְּמִשְׁבָּא בְּכָל אֵינֹון מְמַנָּן, לְנַחֲתָא לִיהּ לְעֵלְמָא.

וְעֵץ חַיִּים תִּאָוֶה בָּאָה, דָּא הוּא תּוֹחֵלֶת, דְּלֹא
 אִתְּמִשְׁבָּא, בְּגִין אֵינֹון מְמַנָּן רְתִיכִין, אֲלָא
 דְּקִדְשָׁא בְּרוּךְ הוּא יְהִיב (לז) לִיהּ לְאַלְתָּר. בְּגִין
 דְּכִד אִתְּמִשְׁבָּא בֵּין אֵינֹון מְמַנָּן רְתִיכִין, כְּפָה אֵינֹון

לשון הקודש

— זהו המקום שנתן אותו הדבר במקום
 אחר שאינו צריך, ונמשך עד שנתן מיד
 ליד, ולפעמים שלא יבא. מה הטעם?
 משום שמתפשט ונמשך עם כל אותם
 הממנים להוריד אותו לעולם.

וְעֵץ חַיִּים תִּאָוֶה בָּאָה — זו היא
 התוחלת שלא נמשכת, משום אותם
 ממני המרכבות, אלא שהקדוש ברוך
 הוא נתן וקדם לו מיד, משום שפאשר

שהקדוש ברוך הוא יקבל את תפלתו,
 ושתדל בתורה, שהיא עץ חיים, ואז
 תאוה באה. מי התאוה? זו הדרגה שכל
 תפלות העולם בידיה, ומכניסה אותם
 לפני המלך העליון. כתוב כאן באה,
 וכתוב שם (אסתר ב) בערב היא באה. וזו
 היא תאוה באה, באה לפני המלך
 העליון להשלים את רצון אותו האיש.
 דְּבַר אַחַר תּוֹחֵלֶת מְמוֹשְׁבָה מַחֲלָה לֵב

מֵאֲרִיהוֹן דְּדִינָא דְאֲתִייהִיב לֹון רְשׁוּתָא. לְעֵינָא
וְלֵאסְתַּבְּלָא בְּדִינִיה, עַד לָא יִנְתַּנּוּן לִיה. וּמַה
דְּנָפִיק מִבֵּי מַלְכָּא וְאֲתִייהִיב לִיה לְבַר נָשׁ, בֵּין
דְּזָבִי, בֵּין דְּלֵא זָבִי, אֲתִייהִיב מִיָּד. וְדָא הוּא עֵץ
חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה.

דְּבַר אַחַר, תּוּחַלְתַּת מְמוּשְׁכָּה, דָּא יַעֲקֹב. דְּאֲתַמְשַׁכָּא
לִיה תּוּחַלְתָּא דְיוֹסֵף עַד זְמַן אָרִיךְ. וְעֵץ חַיִּים
תַּאֲוָה בָּאָה, דָּא הוּא בְּנֵימִין. דְּהָא מִזְמַנָּא דְתַבַּע לִיה
יֹוסֵף, עַד הֵהוּא זְמַנָּא דְאֲתָא לְנַפְיָה, לָא הָוָה אֱלָא
זְמַנָּא זְעִיר. דְּלֵא אֲתַמְשַׁכָּא הֵהוּא זְמַנָּא. הָדָא הוּא
דְּכַתִּיב, וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בֶּן אִמּוֹ.
מָאִי בֶן אִמּוֹ. דְּדִיוֹקְנִיָּה דְאִמִּיהָ הָוָה בֵּיה, וְהָוָה דְּמִי
דִּיוֹקְנִיָּה לְדִיוֹקְנָא דְרַחֵל. בְּגִין כֶּךָ פְתִיב, וַיִּשָּׂא עֵינָיו
וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בֶּן אִמּוֹ.

לשון הקודש

בְּנֵימִין, שְׁהָרִי מִזְמַן שֶׁבִקֵּשׁ אוֹתוֹ יוֹסֵף
עַד אוֹתוֹ זְמַן שֶׁהוּא בָּא אֵלָיו לֹא הָיָה
אֱלָא זְמַן מוֹעֵט, שֶׁאוֹתוֹ הַזְמַן לֹא נִמְשַׁךְ.
זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין
אָחִיו בֶּן אִמּוֹ. מַה זֶה בֶּן אִמּוֹ? שְׂדֵמוֹת
אִמּוֹ הָיְתָה בּוֹ, וְהָיְתָה דוּמָה דְּמוֹתוֹ
לְדֵמוֹת רַחֵל, מִשּׁוּם כֶּךָ פְתִיב וַיִּשָּׂא
עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בֶּן אִמּוֹ.

נִמְשַׁכַּת בֵּין אוֹתָם מִמְּנֵי הַמְּרַכְבוֹת,
כַּמָּה הֵם בְּעֲלֵי הַדִּין שְׁנַתְּנַת לְהֵם רְשׁוּת
לְעֵין וְלֵאסְתַּבְּלָא בְּדִינֵם טָרַם יִתְּנוּ לוֹ, וּמַה
שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית הַמֶּלֶךְ וְנִתְּן לוֹ לְאָדָם, בֵּין
שְׁזוּכָה בֵּין שְׁלֵא זוּכָה – נִתְּן מִיָּד, וְזֶהוּ
עֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה.

דְּבַר אַחַר תּוּחַלְתַּת מְמוּשְׁכָּה – זֶה יַעֲקֹב,
שְׁנִמְשַׁכָּה לוֹ הַתּוּחַלְתַּת שֶׁל יוֹסֵף עַד לְזְמַן
אָרֶךְ. וְעֵץ חַיִּים תַּאֲוָה בָּאָה – זֶה הוּא

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, וְהָא כְּתִיב בְּקַדְמֵי תָא, וַיֵּרָא יוֹסֵף
 אֶתְּם אֶת בְּנֵימִין. וְהִשְׁתָּא כְּתִיב, וַיֵּשֶׂא עֵינָיו
 וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו. מָאֵי רָאִיָּה הָכָא. אֵלָּא חָמָא
 בְּרוּחָא דְקוּדְשָׁא לְבְנֵימִין, דְּחוּלְקִיָּה הוּוּ עִמָּהוֹן
 בְּאַרְעָא. וּבְחוּלְקִיָּה דְבְנֵימִין וַיְהוּדָה תְּשֵׁרֵי שְׂכִינְתָּא.
 דְּהָא חָמָא לִיָּה לִיְהוּדָה וּבְנֵימִין, דְּבְחוּלְקִיָּהוֹן הוּוּ
 מִקְדָּשָׁא. וְדָא הוּוּ וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶתְּם אֶת בְּנֵימִין. לִיָּה
 חָמָא עִמָּהוֹן, וַיִּוֹסֵף דְּהוּוּ אָחוּוָּה לָּא חָמָא עִמָּהוֹן
 בְּהַהוּוּא חוּלְקָא.

אוּף הָכָא, וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו בְּן
 אָמוּ. מַה כְּתִיב בְּתַרְיָה. וַיִּמְהַר יוֹסֵף פִּי
 נִבְכְּרוּ רַחֲמָיו אֶל אָחִיו וַיִּבְקֹשׁ לְבָבוֹת וַיָּבֵא הַחֲדָרָה
 וַיִּבְכּוּ שָׂמָה.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה כב) מִשָּׂא גִיָּא חַזְיוֹן מַה
 לָךְ אֵיפֹה כִּי עָלִית בְּלָךְ לַנְּגוֹת. תָּא חַזִּי, הָא

לשון הקודש

וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶתְּם אֶת בְּנֵימִין, רָאָה אוֹתוֹ
 עִמָּהֶם, וְאֵת יוֹסֵף שְׁהִיָּה אָחִיו לָא רָאָה
 עִמָּהֶם בְּאוֹתוֹ הַחֲלָק.

אֵת פָּאֵן, וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין
 אָחִיו בְּן אָמוּ. מַה פְּתוּב אַחְרֵיוּ? וַיִּמְהַר
 יוֹסֵף פִּי נִבְכְּרוּ רַחֲמָיו אֶל אָחִיו וַיִּבְקֹשׁ
 לְבָבוֹת וַיָּבֵא הַחֲדָרָה וַיִּבְכּוּ שָׂמָה.

רַבִּי חֲזַקְיָה פָּתַח וְאָמַר, (ישעיה כב) מִשָּׂא

רַבִּי יוֹסֵי אָמַר, וְהָרֵי פְתַב בְּרָאשׁוּנָה
 וַיֵּרָא יוֹסֵף אֶתְּם אֶת בְּנֵימִין, וְכַאֵן כְּתוּב
 וַיֵּשֶׂא עֵינָיו וַיֵּרָא אֶת בְּנֵימִין אָחִיו, אֵיזוֹ
 רָאִיָּה רָאָה? אֵלָּא רָאָה בְּרוּחַ הַקְּדָשׁ אֶת
 בְּנֵימִין שְׁחֲלָקוּ הִיָּה עִמָּהֶם בְּאַרְץ,
 וּבְחֲלָקֶם שָׁל בְּנֵימִין וַיְהוּדָה תְּשֵׁרֵי
 הַשְּׂכִינְתָּה, שְׁהִרֵי רָאָה אֶת יְהוּדָה וְאֵת
 בְּנֵימִין שְׂבַחֲלָקֶם יְהִיָּה הַמְקַדָּשׁ. וְהוּוּ

אִוְקְמוּהָ בְּזַמְנָא דְאַתְחָרִיב בֵּי מִקְדָּשָׁא, וְהוּוּ מוֹקְדִין
 לִיהָ בְּנוֹרָא, סְלִיקוּ כָּל אֵינּוֹן בְּחַיֵּי ^(דף רג ע"א) עַל
 כּוֹתְלֵיהוֹן ^(נ"א גְּמִיחֵוֹן) דְּמִקְדָּשָׁא, וְכָל מִפְתָּחִין בִּידֵיהוֹן,
 וְאָמְרוּ. עַד הָכָא הָוִינָא גּוֹבְרִין דִּילָךְ, מִכָּאן וְאִילָךְ
 טוֹל דִּילָךְ.

אַבְל תָּא חַיֵּי, גֵּיא חַיִּיּוֹן, דָּא שְׂכִינְתָּא דְהַת
 בְּמִקְדָּשָׁא. וְכָל בְּנֵי עֲלְמָא, מִינָהּ הָווּ יִנְקִין
 יִנְקוּ דְנְבוּאָה. דְאָף עַל גַּב דְּכָל נְבִיאִין, קָא הָווּ
 מִתְנַבְּאִין מֵאַתְרַּא אַחְרָא, מִגְּוֹוֵה הָווּ יִנְקִין נְבוּאָתְהוֹן.
 וְעַל דָּא אֶתְקַרֵּי אֵיחֵי גֵּיא חַיִּיּוֹן. חַיִּיּוֹן, הָא אִוְקְמוּהָ,
 דְאֵיחֵי חַיִּיּוֹ דְכָל גּוֹוִנִין עֲלָאִין.

מַה לָּךְ אַפּוּא כִּי עָלִית בְּלָךְ לַגְּנוֹת, דְּהָא בַּד
 אֶתְחָרֵב מִקְדָּשָׁא, שְׂכִינְתָּא אֶתְאֵת, וּסְלִיקַת בְּכָל
 אֵינּוֹן אֶתְרִין, דְּהָוֵה מְדוּרָה בְּהוּ בְּקַדְמֵיתָא. וְהַת בְּכַת

לשון הקודש

היו יונקים וניקת הנבואה. שאף על גב
 שכל הנביאים היו מתנבאים ממקום
 אחר - מתוכה היו יונקים את נבואתם,
 ועל כן היא נקראת גיא חיוון. חיוון,
 הגה פרשוה שהיא המראה של כל
 הגונים העליונים.

מה לך אפוא כי עלית בלך לגנות,
 שהרי בשחרב המקדש, השכינה באה
 ועלתה לכל אותם המקומות שהיה

גיא חיוון מה לך אפוא כי עלית בלך
 לגנות. בא ראה, הרי פרשוה, בזמן
 ששחרב בית המקדש והיו שורפים
 אותו באש, עלו כל אותם הפהנים על
 בתלי וגנותו המקדש, וכל המפתחות
 בידיהם, ואמרו: עד כאן היינו גוברים
 שלך. מכאן ואילך טל את שלך.

אבל בא ראה, גיא חיוון - זו השכינה
 שהיתה במקדש, וכל בני העולם ממנה

על בית מדורה, ועל ישראל האזלו בגלותא, ועל כל אינון צדיקי וחסידי דהוו תמן ואתאכידו. ומנלן, דכתוב, (ירמיה לא) כה אמר יי קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה, והא אתמר. וכדין קדשא בריך הוא שאיל לה לשכינתא, ואמר לה. מה לך אפוא כי עלית בלך לגנות.

מהו בלך, דהא כי עלית סניא, מהו בלך. לאכללא בהדה כל חילין וכל רתיכין אחרנין, דכלהו בכו עמה על חרבן בי מקדשא.

ובגין כך, מה לך אפוא. אמרה קמיה, וכי בני בגלותא, ומקדשא אתוקדא, ואנא מה לי חכא. שריאת ואמרת, (ישעיה כב) תשואות מלאה עיר הומיה קריה עליזה חלליך לא חללי חרב ולא מתי מלחמה על בן אמרתי שעו מני אמרר בבכי וגו'.

לשון הקודש

מה זה בלך, שחרי כי עלית זה מספיק. מה זה בלך? להכליל עמה כל העבאות והמרכבות האחרים שפלם בכו עמה על חרבן בית המקדש.

ומשום כך מה לך אפוא. אמרה לפניו: וכי בני בגלות, והמקדש נשרף, ואני מה לי כאן? התחילה ואמרת, (ישעיה כב) תשואות מלאה עיר הומיה קריה עליזה חלליך לא חללי חרב ולא מתי מלחמה.

בהם מדורה בראשונה, והיתה בוכה על בית מדורה, ועל ישראל שהלכו לגלות, ועל כל אותם החסידים והצדיקים שהיו שם ונאכדו. ומנין לנו? שכתוב (ירמיה לא) כה אמר ה' קול ברמה נשמע נהי בכי תמרורים רחל מבכה על בניה, והרי נתבאר. ואז תקדוש ברוך הוא שואל את השכינה ואומר לה: מה לך אפוא כי עלית בלך לגנות.

וְהָא אוקימנא, דקדשא בריך הוא אמר לה, (ירמיה לא)
 כה אמר יי מנעי קולך מפכי וגו'.

וְתָא חזי, מיומא דאתחריב בי מקדשא, לא הוה
 יומא דלא אשתתפח ביה לווטין. בגין דכד בי
 מקדשא הוה קיים, הוו ישראל פלחין פולחנין וקרבין
 עליון וקרבין, ושכינתא שריא בבי מקדשא עלייהו,
 כאמא דרביעא על בניא. והוו כל אנפין נהירין, עד
 דאשתתפחו ברכאן לעילא ותתא. ולא הוה יומא, דלא
 אשתתפח ביה ברכאן וחדוון. והוו ישראל שראן
 לרחצן בארעא, וכל עלמא הוה אתון בגניניהו.

השתא דאתחריב בי מקדשא, ושכינתא עמהון
 בגלותא, לית לה יומא דלא אשתתפח ביה
 לווטין, ועלמא אתלטויא. וחדוון לא אשתתפחו
 לעילא ותתא.

לשון הקודש

המקדש עליהם כמו אם שרובצת על
 בניה, והיו כל הפנים מאירות, עד
 שנמצאו ברכות למעלה ולמטה, ולא
 היה יום שלא נמצאו בו ברכות ושמהות,
 והיו ישראל שרויים לבטח בארץ, וכל
 העולם היה נזון בגלגלם.

עכשו שנתחרב בית המקדש, והשכינה
 עמהם בגלות, אין לה יום שלא נמצאים
 בו קללות, והעולם מקלל, ואין נמצאות

על בן אמרתי שזעו מני אמרר בכבי
 וגו'. והנה בארנו, שהקדוש ברוך הוא
 אמר לה (ירמיה שם) כה אמר ה' מנעי קולך
 מפכי וגו'.

ובא וראה, מיום שנתחרב בית המקדש,
 לא היה יום שלא נמצאו בו קללות,
 משום שבאשר בית המקדש היה קיים,
 היו ישראל עובדים עבודות ומקריבים
 עולות וקרבתות, והשכינה שורה בבית

וְזַמִּין קְדָשָׁא בְרִיךְ הוּא, לְאַקְמָא לָהּ לְכַנְסַת
 יִשְׂרָאֵל מֵעַפְרָא, כְּמָה דְאַתְמַר. וְלִמְחֲדֵי
 עֲלֵמָא בְכֻלָּא. כְּמָה דְאַתְ אָמַר, (ישעיה נז) וְהִבִּיאֹתִים
 אֶל הַר קְדָשִׁי וְשִׂמַחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי וְגו'. וְכַתִּיב,
 (ירמיה לא) בְּבָכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם. כְּמָה
 דְּבִקְדָמִיתָא, דְּכַתִּיב, (איכה א) כָּכָה תִכְבֶּה בְּלִילָה
 וְדַמְעָתָה עַל לַחֲיָהּ. הָכִי נָמִי לְבַתָּר, בְּבָכִי יִתְהַדְרוּן.
 דְּכַתִּיב, בְּבָכִי יָבֹאוּ וְגו':

הַבְּקָר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ הֵמָּה וְחִמּוּרֵיהֶם, רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר, הָכָא אֵית לְאַסְתְּכֻלָּא, אִי
 אֵינּוּן הֵוּ אֲזִילִי וְאַשְׁתְּדָרוּ, מַה לָּן לְמַכְתָּב
 בְּאוּרֵיתָא, הֵמָּה וְחִמּוּרֵיהֶם. אֶלָּא בְּגִין דְּכַתִּיב
 וְלָקַחְתָּ אוֹתָנִי לְעַבְדִּים וְאַתְ חִמְרֵינוּ, בְּגִין כְּדָ
 וְהָאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ הֵמָּה וְחִמּוּרֵיהֶם. בְּגִין דְּלֹא
 יִשְׁתְּאַרוּן אֵינּוּן וְחִמּוּרֵיהוֹן, כְּדָקְאֲמַרוּ.

לשון הקודש

בְּלִילָה וְדַמְעָתָה עַל לַחֲיָהּ, כְּדָ גַם כּוּן
 לְאַחַר כְּדָ בְּבָכִי יִחְזְרוּ, שְׂפָתוֹב בְּבָכִי
 יָבֹאוּ וְגו'.

הַבְּקָר אֹר וְהָאֲנָשִׁים שְׁלַחוּ הֵמָּה
 וְחִמּוּרֵיהֶם. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, כָּאֵן יִש
 לְהַתְּבוּנָן, אִם הֵם הָיוּ הוֹלְכִים וְנִשְׁלַחִים,
 לְמָה לָּנוּ לְכַתֵּב בַּתּוֹרָה הֵמָּה וְחִמּוּרֵיהֶם?
 אֶלָּא מִשּׁוּם שְׂפָתוֹב וְלָקַחְתָּ אוֹתָנִי

שְׂמַחוֹת לְמַעְלָה וְלְמַטָּה.

וְעַתִּיד הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהָקִים אֶת
 כְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל מִן הָעַפְרָא כְּמוֹ שְׁנַתְּבָאָר,
 וְלִשְׂמַח אֶת הָעוֹלָם כְּכֹל, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר
 (ישעיה נז) וְהִבִּיאֹתִים אֶל הַר קְדָשִׁי
 וְשִׂמַחְתִּים בְּבֵית תְּפִלָּתִי וְגו', וְכַתּוּב (ירמיה
 לא) בְּבָכִי יָבֹאוּ וּבְתַחֲנוּנִים אוֹבִילִם. כְּמוֹ
 שְׂבַהֲתַחֲלָה, שְׂכַתּוֹב (איכה א) כָּכָה תִכְבֶּה

פְּתַח וְאָמַר, וַיִּשְׁבְּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָו וַיַּחֲבֹשׁ
אֶת חַמּוּרוֹ וְגו', הַהוּא בִּקְרָו דְאַבְרָהָם הָוָה
נְהוּר, לְקַיְימָא עֲלֵיהוּ בְזוּכוּתֵיהּ. כְּדִין זְכוּתָא דְאַבְרָהָם
קַיְימָא עֲלֵיהוּ, וְאִזְלוּ בְשָׁלָם, וְאַשְׁתַּזְיְבוּ מִן דִּינָא. כְּגִין
דְּתַהֵיִא שְׁעָתָא, קַיְימָא עֲלֵיהוּ דִּינָא, לְאַתְפָּרְעָא
מִנֵּיהוּ. כִּר דְזְכוּתָא דְתַהוּא בִּקְרָו דְאַבְרָהָם, אֲגִין
עֲלֵיהוּ. וְאַשְׁתַּלְחוּ מִן דִּינָא, דְלֹא שְׁלִיט עֲלֵיהוּ
בְּתַהוּא זְכוּתָא.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח, (שמואל ב כג) וּבְאֹר בִּקְרָו יִזְרַח שְׁמֶשׁ.
דָּא הוּא נְהוּרָא, דְתַהוּא בִּקְרָו דְאַבְרָהָם. יִזְרַח
שְׁמֶשׁ, דָּא הוּא שְׁמֶשׁא דִיעֻקְב. דְכְתִיב, (בראשית לב) וַיִּזְרַח
לוֹ הַשְּׁמֶשׁ. בִּקְרָו לֹא עָבוּת, דְתַהוּא בִּקְרָו לָאוּ אִיהוּ
עָבוּת כָּל כְּדָ, אֲלֵא מִנְגַה מִמְטָר. נְגַה מִמְטָר, אִיהוּ
מִטָּרָא דְאֵתִי מִסְטָרָא דִיעֻקְב, דְתַהוּא מִטָּרָא אֲפִיק
דְשָׂא מֵאָרְץ.

לשון הקודש

משום שאותה השעה עמד עליהם הדין להפריע מהם, רק שזכות אותו הבקר של אברהם הגנה עליהם ונשלחו מן הדין, שלא שלט עליהם באותו זמן.

רַבִּי יְהוּדָה פְּתַח וְאָמַר, (שמואל-ב כג) וּבְאֹר
בִּקְרָו יִזְרַח שְׁמֶשׁ - זְהוּ הָאוּר שֶׁל אוֹתוֹ
בִּקְרָו שֶׁל אַבְרָהָם. יִזְרַח שְׁמֶשׁ - זְהוּ הוּא
הַשְּׁמֶשׁ שֶׁל יַעֲקֹב, שְׁכָתוּב (בראשית לב)

לעבדים ואת חמוריו, משום כך והאנשים ששלחו המה וחמריהם, כדי שלא ישארו הם וחמריהם כמו שאמרו. **פְּתַח וְאָמַר, (בראשית כב) וַיִּשְׁבְּם אַבְרָהָם**
בְּבִקְרָו וַיַּחֲבֹשׁ אֶת חַמּוּרוֹ וְגו'. אוֹתוֹ הַבִּקְרָו
שֶׁל אַבְרָהָם הָיָה מְאִיר לְעַמֵּד עֲלֵיהֶם
בְּזוּכוּתוֹ, אִזּוּ זְכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם עִמְדָה
עֲלֵיהֶם וְהִלְכוּ בְשָׁלוֹם וְנִצְלוּ מִן הַדִּין,